

Hallituksen esitys eduskunnalle tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välillä tehdyn sopimuksen hyväksymisestä ja laiksi sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välisen sopimuksen tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella ja lain sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2026 ja 16 päivänä huhtikuuta 2026 sekä Tukholmassa, Ruotsissa 23 päivänä maaliskuuta 2026.

Sopimuksen tarkoituksena on luoda kehys Suomen tasavallasta peräisin olevan tutkimustarkoituksessa Ruotsin kuningaskuntaan siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiselle Ruotsin kuningaskunnan alueella.

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sellaisen jälkimmäisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä.

Esitykseen sisältyy lakiehdotus sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta. Laki on tarkoitettu tulemaan voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti, kun sopimus tulee voimaan.

SISÄLLYS

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ.....	1
PERUSTELUT	3
1 Asian tausta ja valmistelu	3
1.1 Tausta.....	3
1.2 Valmistelu.....	5
2 Sopimuksen tavoitteet.....	5
3 Keskeiset ehdotukset.....	5
4 Esityksen vaikutukset	5
5 Lausuntopalaute.....	6
6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön	6
7 Lakiehdotuksen säännöskohtaiset perustelut	10
8 Voimaantulo	10
9 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus	10
10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys	10
10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus.....	10
10.2 Käsittelyjärjestys.....	11
LAKIEHDOTUS	12
Laki tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Ruotsin hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta.....	12
SOPIMUSTEKSTI	13

PERUSTELUT

1 Asian tausta ja valmistelu

1.1 Tausta

Suomessa syntyy käytettyä ydinpolttoainetta ja muuta radioaktiivista jätettä ydinvoimalaitosten käytön yhteydessä. Suomessa ydinenergiaa käyttäviä sähköntuottajia ovat Fortum Power and Heat Oy (Fortum), jolla on ydinvoimalaitos Loviisan Hästholmenilla ja Teollisuuden Voima Oyj (TVO), jolla on ydinvoimalaitos Eurajoen Olkiluodossa. Olkiluodossa sijaitsee myös TVO:n ja Fortumin vuonna 1995 perustama Posiva Oy (Posiva), jonka tehtävänä on suunnitella ja toteuttaa omistajiensa käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoitus.

Yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19 päivänä heinäkuuta 2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom, jäljempänä *ydinjätedirektiivi*, keskeisenä tavoitteena on luoda yhteisön kehys vastuulliselle ja turvalliseen ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollolle. Ydinjätedirektiivillä veloitetaan jäsenvaltiot käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa varten luomaan kansallinen toimintapolitiikka sekä lainsäädäntö-, sääntely- ja organisaatiokehys. Ydinjätedirektiivin 4 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on määritettävä käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa koskeva kansallinen toimintapolitiikka ja pidettävä sitä yllä. Kullakin jäsenvaltiolla on oltava perimmäinen vastuu siinä syntyneen käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollosta. Pääasiallinen vastuu käytetyn ydinpolttoaineen ja muun radioaktiivisen jätteen huollosta on ydinjätedirektiivin 5 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti sillä toiminnanharjoittajalla, jonka toiminnassa käytettyä ydinpolttoainetta tai radioaktiivista jätettä syntyy. Suomen kansallisen toimintapolitiikan mukaan käytettyä ydinpolttoainetta pidetään radioaktiivisena jätteenä, joka loppusijoitetaan sellaisenaan Suomeen.

Suomessa syntyneen käytetyn ydinpolttoaineen huollosta säädetään ydinenergialaissa (990/1987). Lain 3 §:n 1 momentin 3 kohdan mukaan *ydinjätteellä* tarkoitetaan ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena syntyneitä, käytetyn ydinpolttoaineen muodossa tai muussa muodossa olevia radioaktiivisia jätteitä. Edellä mainitun pykälän 4 kohdan mukaan *ydinjätehuollolla* tarkoitetaan kaikkia niitä toimenpiteitä, jotka ovat tarpeen ydinjätteiden talteen ottamiseksi, säilyttämiseksi ja käsittelemiseksi sekä sijoittamiseksi pysyväksi tarkoitetulla tavalla (*loppusijoitus*), ydinlaitoksen käytöstä poistamiseen liittyvät toimenpiteet mukaan luettuina.

Ydinenergialain 6 a §:n 1 momentissa ilmaistun pääsäännön mukaisesti ydinjätteet, jotka ovat syntyneet Suomessa tapahtuneen ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena, on käsiteltävä, varastoitava ja sijoitettava pysyväksi tarkoitetulla tavalla Suomeen. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan, mitä edellä säädetään, ei koske valtioneuvoston asetuksella säädettävissä tapauksissa vähäisiä määriä ydinjätteitä, jotka toimitetaan tai on toimitettu ulkomaille tutkimustarkoituksessa.

Vuonna 2020 tehdyllä ydinenergialain muutoksella lain 6 a §:än lisättiin uusi 3 momentti. Ko. momentin mukaan edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut ydinjätteet saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu sopimus. Lain esitöiden (HE 8/20 vp, 6 a §:n säännöskohtaiset perustelut) mukaan säännöksellä pannaan täytäntöön ydinjätedirektiivin 4 artiklan 4 kohta. Edelleen esitöiden mukaan momentissa säädettäisiin ulkomaille vietävien ydinjätteestä

otettavien tutkimusnäytteiden loppusijoittamisesta siinä tilanteessa, että tutkimusnäytteitä ei palautettaisi takaisin Suomeen loppusijoitusta varten.

Ydinjätedirektiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan, jos radioaktiivista jätettä tai käytettyä ydinpolttoainetta siirretään jäsenvaltioon tai kolmanteen maahan käsittelyä tai jälleenkäsittelyä varten, sillä jäsenvaltiolla tai kolmannella valtiolla, josta radioaktiivinen aine on siirretty, on perimmäinen vastuu mainittujen aineiden sekä mahdollisen sivutuotteena syntyvän jätteen turvallisesta ja vastuullisesta loppusijoituksesta. Edelleen ydinjätedirektiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan radioaktiivinen jäte loppusijoitetaan siinä jäsenvaltiossa, jossa se on syntynyt, jollei siirron ajankohtana, ottaen huomioon komission direktiivin 2006/117/Euratom 16 artiklan 2 kohdan mukaisesti määrittämät kriteerit, ole tullut voimaan kyseessä olevan jäsenvaltion ja toisen jäsenvaltion tai kolmannen maan välistä sopimusta loppusijoituslaitoksen käyttämisestä jossain niistä.

Ydinenergia-asetuksen (161/1988) 7 b §:n 2 momentin mukaan tutkittavaksi vietävän jätteen määrän tulee olla niin vähäinen, ettei sillä ole oleellista merkitystä jätehuoltovelvollisen huolehtimisvelvollisuuden kannalta ja on määrältään vastattava tutkimusmenetelmässä tarvittavaa ydinjättemäärää. Lisäksi mainitun pykälän 1 momentin mukaisesti tutkittavaksi voidaan viedä ydinjätettä ainoastaan, jos se on tarpeen turvallisuuden parantamiseksi tai luvanhaltijan ydinjätehuollon edellytysten edistämiseksi. Edelleen pykälän 4 momentin mukaan edellä tarkoitetuissa poikkeustapauksissa ydinjätteiden siirtäminen Suomen oikeudenkäyttövallan ulkopuolelle voidaan hyväksyä vain, jos siirtämisestä on tehty sitova sopimus ydinjätehuollon toimijoiden välillä ja sopimusta voidaan pitää ydinjätehuollon kannalta toteuttamiskelpoisena ottaen huomioon sopimuksen toteuttamisen aikataulu sekä muut ehdot. Säteilyturvakeskus toimii radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta 20 päivänä marraskuuta 2006 annetun neuvoston direktiivin 2006/117/Euratom, jäljempänä *siirtodirektiivi*, tarkoittamana toimivaltaisena viranomaisena Suomessa ja myöntää hakemuksesta luvan ydinjätteiden vientiin.

Ydinenergialain 9 §:n 3 momentin mukaan luvanhaltijan, jonka toiminnan seurauksena syntyy tai on syntynyt ydinjätettä (*jätehuoltovelvollinen*), on huolehdittava kaikista näiden jätteiden ydinjätehuoltoon kuuluvista toimenpiteistä ja niiden asianmukaisesta valmistelemisesta sekä vastattava niiden kustannuksista (*huolehtimisvelvollisuus*). Huolehtimisvelvollisuuden toteuttamiseksi toiminnanharjoittajat toteuttavat käytetyn ydinpolttoaineen ja muun ydinjätteen huollon ratkaisujen toteuttamiseksi tarvittavat tutkimus- ja kehittämistoimet. Tutkimus- ja kehitystyöt kohdistuvat niille käytetyn ydinpolttoaineen ja muun ydinjätteen huollon osa-alueille, jotka toiminnanharjoittajat ovat tunnistaneet oman toimintansa kannalta tärkeimmiksi. Suomalaisilla voimayhtiöillä on aika ajoin tarve viedä käytettyä ydinpolttoainetta tutkimustarkoituksessa Ruotsiin, koska vastaavia tutkimusmahdollisuuksia ei Suomessa ole.

Voimassa olevat Suomen ja Ruotsin välillä tehdyt ydinenergia-alaa koskevat valtiosopimukset eivät sisällä määräyksiä tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamisesta vastaanottavassa valtiossa. Suomella ei myöskään ole vastaavia sopimusjärjestelyjä muiden Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai kolmansien maiden kanssa. Tiedossa ei myöskään ole, että tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen loppusijoittamista koskevia sopimuksia olisi tehty Euroopan unionin jäsenvaltioiden tai jäsenvaltion ja kolmannen valtion välillä. Sen sijaan ydinjätedirektiivin 4 artiklan 4 kohdan tarkoittama sopimus on tehty Belgian kuningaskunnan ja Luxemburgin suurherttuakunnan välillä. Ko. sopimus koskee Luxemburgin suurherttuakunnasta peräisin olevan radioaktiivisen jätteen loppusijoittamista Belgian kuningaskunnan alueella. Lisäksi radioaktiivisen jätteen loppusijoittamista Ranskan kuningaskunnan alueella koskeva sopimus on tehty Monacon ruhtinaskunnan ja Ranskan tasavallan välillä.

Tutkimustoiminnan seurauksena käytetyn ydinpolttoaineen rakenne todennäköisesti rikkoutuu ja tutkimuksen seurauksena syntyy myös vähäinen määrä muita radioaktiivisia jätteitä. Tutkimustarkoituksessa siirretty käytetty ydinpolttoaine ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvä radioaktiivinen jäte on ydin- ja säteilyturvallisuus sekä olemassa olevat ydinjätehuollon järjestelyt huomioon ottaen tarkoituksenmukaisinta loppusijoittaa vastaanottavassa valtiossa.

1.2 Valmistelu

Kahdenväliset neuvottelut järjestettiin Suomen aloitteesta maaliskuusta 2025 alkaen. Suomen neuvotteluvaltuuskunta asetettiin työ- ja elinkeinoministeriön päätöksellä 28.2.2025, ja siinä olivat edustettuina työ- ja elinkeinoministeriö ja Säteilyturvakeskus.

Allekirjoitusvaltuudet sopimuksen allekirjoittamiseksi myönnettiin ympäristö- ja ilmastoministeri Sari Multalalle valtioneuvoston yleisistunnossa 30.10.2025, ja sopimus allekirjoitettiin Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2026 ja 16 päivänä huhtikuuta 2026 sekä Tukholmassa, Ruotsissa 23 päivänä maaliskuuta 2026.

Sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Siten sopimuksen hyväksyminen edellyttää eduskunnan suostumusta ja sen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset tulee saattaa voimaan lailla.

Hallituksen esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä.

2 Sopimuksen tavoitteet

Sopimuksen tavoite ilmastaan sen 1 artiklassa, jonka mukaan sopimuksen tavoitteena on luoda kehys Suomen tasavallasta Ruotsin kuningaskuntaan tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiselle Ruotsin kuningaskunnan alueella. Ennen siirtoa ydinjätehuollon toimijat tekevät lisäksi käytetyn ydinpolttoaineen siirtämistä edellyttävän ydinenergia-asetuksen 7 b §:n tarkoittaman sitovan sopimuksen, jossa sovitaan tarkemmin toteuttamiseen liittyvistä yksityiskohdista.

3 Keskeiset ehdotukset

Esityksessä ehdotetaan, että eduskunta hyväksyisi Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välisen sopimuksen tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella. Esitys sisältää myös ehdotuksen niin sanotuksi blankettilaiksi, jolla saataan voimaan sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset.

4 Esityksen vaikutukset

Ydinenergialain 6 a §:n 1 momentissa ilmaistun pääsäännön mukaisesti ydinjätteet, jotka ovat syntyneet Suomessa tapahtuvan ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena, on käsiteltävä, varastoitava ja sijoitettava pysyväksi tarkoitettulla tavalla Suomeen. Pykälän 2 momentin 1 kohdan mukaan, mitä edellä säädetään, ei koske valtioneuvoston asetuksella säädettävissä tapauksissa vähäisissä määriä ydinjätteitä, jotka toimitetaan tai on toimitettu ulkomaille tutkimustarkoituksessa. Edelleen pykälän 3 momentin mukaan em. ydinjätteet saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehityksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu

sopimus. Suomella ei tällä hetkellä ole mainitussa direktiivissä tarkoitettua sopimusjärjestelyä Euroopan unionin jäsenvaltion tai kolmannen valtion kanssa.

Edellä mainittu huomioiden sopimuksen hyväksymisen ja lain voimaantulon myötä Suomesta olisi mahdollista toimittaa ydinenergialain 6 a §:n 2 momentin 1 kohdan tarkoittamalla tavalla vähäisiä määriä käytettyä ydinpolttoainetta tutkimustarkoituksessa Ruotsiin siten, että tutkimusnäytettä ei palautettaisi takaisin Suomeen loppusijoitusta varten. Sopimuksen artiklan 2 mukaan käytetty ydinpolttoaine ja radioaktiivinen jäte voidaan loppusijoittaa Ruotsin kuningaskunnan alueella, mikäli artiklassa esitetyt edellytykset täyttyvät.

Tutkimustoiminnan seurauksena käytetty ydinpolttoaine on todennäköisesti menettänyt tiiveytensä, mikä asettaa sen käsittelylle, varastoinnille, loppusijoittamiselle, siirtämiselle ja kuljettamiselle tavanomaisesta poikkeavia vaatimuksia. Tällaisen ydinpolttoaineen loppusijoittaminen on Suomessa periaatteessa mahdollista, mutta edellyttäisi huomattavaa uutta suunnittelu- ja kehitystyötä, mikä käytännössä muodostaisi esteen tutkimushankkeiden toteuttamiselle.

Sopimuksen artikla 3 sisältää määräyksen siitä, että sopimus ei luo taloudellisia velvoitteita sen osapuolten välille. Käytännössä taloudellisista asioista sovittaisiin ydinjätehuollon toimijoiden välisessä sopimuksessa. Suomessa käytettyä ydinpolttoainetta ja radioaktiivista jätettä toimintansa yhteydessä tuottava toiminnanharjoittaja vastaa jätehuollon toimenpiteiden kustannuksista täysimääräisesti.

5 Lausuntopalautte

(täydennetään)

6 Sopimuksen määräykset ja niiden suhde Suomen lainsäädäntöön

Sopimuksen johdanto-osassa todetaan muun ohella, että Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus (jäljempänä *osapuolet*) ottavat huomioon osapuolten olemassa olevan kahdenvälisen yhteistyön ja tieteellisen ja teknisen kehityksen, jotka edistävät ydinenergian käytön ja käytetyn ydinpolttoaineen huollon turvallisuuden parantamista samoin kuin tämän alan tutkimuksen tärkeyden sekä tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen vähäisen määrän. Edelleen johdanto-osassa todetaan, että Suomi ja Ruotsi ovat Kansainvälisen atomienergiajärjestön (IAEA) sekä Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) jäsenvaltioita. Lisäksi johdanto-osassa viitataan osapuolten kahdenvälisiin ydinenergia-alaa koskeviin sopimuksiin samoin kuin useisiin kansainvälisiin sopimuksiin, joihin Suomi ja Ruotsi ovat liittyneet.

1 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen tavoitteena on luoda kehys Suomen tasavallasta Ruotsin kuningaskuntaan tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiselle Ruotsin kuningaskunnan alueella ottaen huomioon yhteisön kehityksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19 päivänä heinäkuuta 2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklan 4 kohta.

2 artikla. Artiklan mukaan sopimuksen 1 artiklassa tarkoitettu käytetty ydinpolttoaine ja radioaktiivinen jäte voidaan loppusijoittaa Ruotsin kuningaskunnan alueella, mikäli a) suomalainen toiminnanharjoittaja on tehnyt sitovan sopimuksen vastaanottavan ruotsalaisen toiminnanharjoittajan kanssa tutkimustoiminnan suorittamisesta; b) vastaanottavalla ruotsalaisella toiminnanharjoittajalla on asianmukaiset luvat käytetyn ydinpolttoaineen vastaanottamiseksi ja käsittelemiseksi sekä voimassa oleva lupa käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan

seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella; ja c) käytetyn ydinpolttoaineen kuljetus Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan alueilla ja siirto valtioiden välillä tapahtuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Ydinenergian käytön seurauksena syntyvän käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huoltoa koskevat vaatimukset sisältyvät ydinenergilakiin ja sen nojalla annettuihin säädöksiin, määräyksiin ja ohjeisiin. Ydinenergia-asetuksen 4 §:n mukaan käytettyyn ydinpolttoaineeseen sovelletaan sekä ydinainetta että ydinjätettä koskevia ydinenergilain ja ydinenergia-asetuksen säännöksiä. Käytettyyn ydinpolttoaineeseen, joka on poistettu reaktorista, sovelletaan ydinjätteitä koskevia määräyksiä, kun polttoaine on käytetty loppuun siten, että sitä ei enää sijoiteta takaisin reaktoriin.

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuollosta säädetään ydinenergilain 6 a §:ssä. Pykälän 1 momentissa ilmaistun pääsäännön mukaisesti ydinjätteet, jotka ovat syntyneet Suomessa tapahtuneen ydinenergian käytön yhteydessä tai seurauksena, on käsiteltävä, varastoitava ja sijoitettava pysyväksi tarkoitetulla tavalla Suomeen. Pykälän 2 momentin 1 kohdassa säädetään poikkeuksesta, joka koskee vähäistä määrää ydinjätettä, joka toimitetaan ulkomaille tutkimustarkoituksessa. Pykälän 3 momentissa säädetään ulkomaille vietävien ydinjätteestä otettavien tutkimusnäytteiden loppusijoittamisesta siinä tilanteessa, että tutkimusnäytettä ei palauteta takaisin Suomeen loppusijoitusta varten. Ko. säännöksen mukaan edellä 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetut ydinjätteet saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa tai kolmannessa valtiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu sopimus. Sopimuksesta kolmannen valtion kanssa on ilmoitettava Euroopan komissiolle ja ennen siirtoa on riittävästi varmistuttava vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuudesta. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset niistä toimenpiteistä, jotka täytyy toteuttaa vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vastaanottava valtio on kolmas valtio.

Ydinenergia-asetuksen 7 b §:n 1 momentin mukaan ydinenergilain 6 a §:n 2 momentin 1 kohdassa tarkoitettuja tapauksia ovat sellaiset, joissa lain 6 §:n mukaisen turvallisuusvaatimuksen tai 9 §:n 3 momentin mukaisen huolehtimisvelvollisuuden täyttämiseksi ulkomaille tutkimustarkoituksessa toimitetaan tai on toimitettu ydinjätteitä taikka joissa ulkomaille tutkimustarkoituksessa toimitetaan tai on toimitettu ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarvittavien toimien täyttämiseksi tarvittavia ydinjätteitä. Pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ydinjättemäärän on vastattava käytettävässä tutkimusmenetelmässä tarvittavaa ydinjättemäärää ja tutkittavaksi vietävän jätteen määrän tulee olla niin vähäinen, ettei sillä ole oleellista merkitystä jätehuoltovelvollisen huolehtimisvelvollisuuden kannalta. Pykälän 5 momentin mukaan edellä 1, 3 ja 4 momentissa tarkoitetuissa poikkeustapauksissa ydinjätteiden siirtäminen Suomen oikeudenkäyttövallan ulkopuolelle voidaan hyväksyä vain, jos siirtämisestä on tehty sitova sopimus ydinjätehuollon toimijoiden välillä ja sopimusta voidaan pitää ydinjätehuollon kannalta toteuttamiskelpoisena ottaen huomioon sopimuksen toteuttamisen aikataulu sekä muut ehdot. Ydinenergilain 6 a §:n 2 momentin 1 kohdan mukaisen siirron ollessa kyseessä on noudatettava lisäksi mainitun pykälän 3 momentissa ja ydinenergia-asetuksen 7 c §:ssä säädettyjä menettelyjä.

Ydinenergia-asetuksen 7 c §:ssä säädetään toimenpiteistä, jotka täytyy toteuttaa vastaanottavan valtion ydinjätehuollon menettelyjen turvallisuuden varmistamiseksi silloin, kun vastaanottava valtio on kolmas valtio. Ydinenergia-asetuksen 7 c § ei siten tule sovellettavaksi nyt kyseessä olevassa tilanteessa vastaanottavan valtion ollessa Euroopan unionin jäsenvaltio.

Säteilyturvakeskus valvoo ydinenergian ja säteilyn käyttöä ja muuta säteilytoimintaa ydinenergia- ja säteilylaissa määritellyin valtuuksin. Lisäksi Säteilyturvakeskus valvoo ydinlaitoksia koskevien turva- ja valmiusjärjestelyjen toteuttamista sekä ydinmateriaaleja ja on toimivaltainen viranomainen ydinaineiden ja radioaktiivisten jätteiden kuljetuksia koskevissa asioissa. Säteilyturvakeskuksen valvonnan perusta on säteily- ja ydinturvallisuutta koskeva lainsäädäntö, turvallisuusmääräykset ja ohjeet. Säteilyturvakeskus myöntää ydinenergiain 16 §:n mukaisesti hakemuksesta luvan ydinjätteiden kuljetukseen ja vientiin. Lupien myöntämisen edellytykset on kirjattu ydinenergiainlakiin ja ne on täytettävä, jotta lupa voidaan myöntää. Lupien hakemisesta, lupamenettelyistä sekä lupapäätöksen jälkeen mahdollisesti tarvittavista ilmoituksista ja muista toimenpiteistä säädetään ydinenergia-asetuksessa. Ydinenergia-asetuksen 7 c luvussa säädetään ydinjätteiden viennistä ja 8 luvussa kuljetusluvusta. Käytetyn ydinpolttoaineen kuljetaminen edellyttää ydinenergiain mukaisen luvan lisäksi vaarallisten aineiden kuljetusta koskevan sääntelyn noudattamista.

Ydinenergiain 21 §:n 1 momentin mukaan lupa ydinjätteiden kuljetukseen ja vientiin voidaan myöntää, milloin toiminta sitä edellyttää jos: 1) ydinenergian käyttö täyttää tämän lain mukaiset turvallisuutta koskevat vaatimukset ja työntekijöiden ja väestön turvallisuus sekä ympäristönsuojelu on otettu asianmukaisesti huomioon; 2) hakijalla on ydinenergian käyttöä varten tarvittavan alueen hallinta; 3) ydinjätehuolto on järjestetty asianmukaisella tavalla ja varautuminen ydinjätehuollon kustannuksiin on järjestetty 7 luvun säännösten mukaisesti; 4) hakijan järjestelyt säteilyturvakeskuksen 63 §:n 1 momentin 3 kohdassa tarkoitetun valvonnan toteuttamiseksi kotimaassa ja ulkomailla sekä 63 §:n 1 momentin 4 kohdassa tarkoitetun valvonnan toteuttamiseksi ovat riittävät; 5) hakijalla on käytettävänä tarpeellinen asiantuntemus sekä toimintaa hoitava organisaatio ja toimintaa hoitavan henkilökunnan kelpoisuus ovat asianmukaiset; 6) hakijalla harkitaan olevan taloudelliset ja muut tarpeelliset edellytykset harjoittaa toimintaa turvallisesti ja Suomen kansainvälisten sopimusvelvoitteiden mukaisesti; 7) niiden vieraiden valtioiden suostumukset, joita radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta annetussa neuvoston direktiivissä (2006/117/Euratom) edellytetään, on saatu ja direktiivin määräyksiä voidaan muutenkin noudattaa; ja ydinenergian käyttö muutoinkin täyttää 5–7 §:ssä säädetty periaatteet eikä ole ristiriidassa Euratom-sopimuksen velvoitteiden kanssa.

Edellä mainitun pykälän 2 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettuun ydinenergian käyttöön ei saa ryhtyä siihen myönnetyn luvan perusteella ennen kuin Säteilyturvakeskus on todennut, milloin toiminta sitä edellyttää, että ydinenergian käyttö on asetettujen turvallisuusvaatimusten mukaista, turvajärjestelyt sekä valmiusjärjestelyt ovat riittävät, ydinaseiden leviämisen estämiseksi tarpeellinen valvonta on asianmukaisesti järjestetty ja vahingonkorvausvastuu toiminnan yhteydessä sattuvan ydinvahingon varalta on järjestetty siitä säädetyllä tavalla.

Ydinenergia-asetuksen 55 b §:n 2 momentin mukaan ennen ydinjätteen vientilupaa koskevan päätöksen tekemistä Säteilyturvakeskuksen on varmistauduttava siitä, että ydinjätteen vienti täyttää radioaktiivisen jätteen ja käytetyn ydinpolttoaineen siirtojen valvonnasta ja tarkkailusta annetun neuvoston direktiivin (2006/117/Euratom) edellytykset. Asetuksen 55 e §:n 1 momentin mukaisesti vientilupapäätöksessä on ilmaistava ainakin em. neuvoston direktiivin 10, 13, 14 ja 15 artiklan mukaisessa siirtoluvassa edellytetyt tiedot ja ehdot. Jos ydinjätteen siirto kuuluu mainitun direktiivin soveltamisalaan, lupapäätöksessä on käytettävä direktiivin 17 artiklan mukaista vakioasiakirjaa.

3 artikla. Artikla sisältää taloudellisia velvoitteita koskevan määräyksen. Artiklan mukaan sopimus ei luo taloudellisia velvoitteita sen osapuolten välille. Käytännössä taloudellisista asioista sovittaisiin ydinjätehuollon toimijoiden välisessä yksityisoikeudellisessa sopimuksessa.

Ydinenergialain 9 §:n 3 momentin mukaan luvanhaltijan, jonka toiminnan seurauksena syntyy tai on syntynyt ydinjätettä (*jätehuoltovelvollinen*), on huolehdittava kaikista näiden jätteiden ydinjätehuoltoon kuuluvista toimenpiteistä ja niiden asianmukaisesta valmistelemisesta sekä vastattava niiden kustannuksista (*huolehtimisvelvollisuus*). Ydinenergialain 7 luvussa säädetään varautumisesta ydinjätehuollon kustannuksiin.

Suomessa käytettyä ydinpolttoainetta ja radioaktiivista jätettä toimintansa yhteydessä tuottava toiminnanharjoittaja vastaa jätehuollon toimenpiteiden kustannuksista täysimääräisesti. Valtion tehtävänä on varmistaa, että jätehuoltoon on käytettävissä asianmukainen rahoitus siltä varalta, että toiminnanharjoittaja ei pysty vastaamaan kustannuksista. Valtio varmistuu tästä keräämällä käytetyn ydinpolttoaineen ja ydinenergian käytössä syntyneen radioaktiivisen jätteen osalta varoja Valtion ydinjätehuoltorahastoon (VYR). Rahasto toimii työ- ja elinkeinoministeriön alaisuudessa, mutta se ei sisälly valtion budjettiin.

Valtion ydinjätehuoltorahaston avulla voidaan varmistua siitä, että käytetyn ydinpolttoaineen ja ydinlaitoksissa syntyneen radioaktiivisen jätteen huollon toteuttamiseksi on olemassa riittävät varat, jos toiminnanharjoittaja ei jostain syystä pystyisi täyttämään sille asetettuja velvoitteita jätehuollon järjestämiseksi. Varojen kerääminen tehdään ydinenergialaissa ja -asetuksessa määritellyn menettelyn mukaisesti. Toiminnanharjoittajat toimittavat arvionsa käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteenhuollon kustannuksista kolmen vuoden välein työ- ja elinkeinoministeriön arvioitavaksi. Lisäksi toiminnanharjoittajat voivat tarkentaa kustannusarvioita vuosittain.

Toiminnanharjoittajan vastuu käytetystä ydinpolttoaineesta ja radioaktiivisesta jätteestä jatkuu, kunnes jätteiden huolto on kunkin jätteen osalta suoritettu loppuun ja valtio on tehnyt päätöksen vastuun päättymisestä. Käytännössä tämä tarkoittaa useimpien toiminnanharjoittajien kohdalla vaihetta, jossa ydinlaitos on poistettu käytöstä ja purettu, kaikki käytetty ydinpolttoaine ja radioaktiivinen jäte on loppusijoitettu ja loppusijoituslaitokset on suljettu. Vastuun päättymisen on mahdollista myös siten, että kaikki toiminnanharjoittajan huolehdittavana oleva käytetty ydinpolttoaine ja radioaktiivinen jäte on siirretty toiselle toiminnanharjoittajalle. Suomessa ei ole vielä tehty yhtään päätöstä toiminnanharjoittajan vastuun päättymisestä.

Ydinenergia-asetuksen 7 b §:n 2 momentin mukaan tutkittavaksi vietävän jätteen määrän tulee olla niin vähäinen, ettei sillä ole oleellista merkitystä jätehuoltovelvollisen huolehtimisvelvollisuuden kannalta. Edelleen pykälän 5 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitetuissa poikkeustapauksissa ydinjätteiden siirtäminen Suomen oikeudenkäyttövallan ulkopuolelle voidaan hyväksyä vain, jos siirtämisestä on tehty sitova sopimus ydinjätehuollon toimijoiden välillä ja sopimusta voidaan pitää ydinjätehuollon kannalta toteuttamiskelpoisena ottaen huomioon sopimuksen toteuttamisen aikataulu sekä muut ehdot. Säteilyturvakeskus myöntää hakemuksesta luvan ydinjätteiden vientiin.

4 artikla. Artikla sisältää riitojen ratkaisua koskevan määräyksen. Artiklan mukaan sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat ratkaistaan osapuolten välisillä neuvotteluilla. Riidat, jotka koskevat sopimuksen soveltamista tai tulkintaa ja joita ei voida ratkaista neuvotteluin kohtuullisessa ajassa, on osapuolen pyynnöstä saatettava välimiesmenettelyyn. Osapuolet vahvistavat keskinäisellä sopimuksella välimiesmenettelyn ehdot ja edellytykset viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun osapuoli on vastaanottanut pyynnön.

5 artikla. Artikla sisältää sopimuksen voimassaoloa koskevan määräyksen. Sopimus on voimassa toistaiseksi. Osapuoli voi irtisanoa sopimuksen ilmoittamalla asiasta diplomaattiteitse toiselle osapuolelle. Irtisanominen tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta. Sopimuksen irtisanominen ei vaikuta sopimuksen voimassaoloaikana Suomen

tasavallasta siirretyn käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiseen Ruotsin kuningaskunnan alueella sopimuksen mukaisesti.

6 artikla. Artikla sisältää tavanomaisen sopimuksen voimaantuloa koskevan määräyksen. Osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, kun sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelyt on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

7 Lakiehdotuksen säännöskohtaiset perustelut

1 §. Pykälä sisältää tavanomaisen blankettilain säännöksen, jolla saatetaan voimaan lailla ne sopimuksen määräykset, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan. Lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä on selostettu edellä hallituksen esityksen luvussa 6 ja selostetaan jäljempänä eduskunnan suostumuksen tarpeellisuutta koskevassa jaksossa.

2 §. Sopimuksen muut kuin lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ja laki ehdotetaan tulevaksi voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samaan aikaan, kun sopimus tulee voimaan.

8 Voimaantulo

Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sellaisen jälkimmäisen nootin päiväyksestä, jolla osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattiteitse, että ne ovat saattaneet päätökseen sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelynsä. Ehdotetaan, että esitykseen sisältyvä laki tulee voimaan valtioneuvoston asetuksella säädettävänä ajankohtana samanaikaisesti sopimuksen kanssa.

9 Ahvenanmaan maakuntapäivien suostumus

Sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka kuuluisivat Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) 18 §:n mukaan Ahvenanmaan maakunnan lainsäädäntövaltaan. Esitykseen liittyvän voimaansaattamislain voimaantulolle Ahvenanmaan maakunnassa ei siten ole tarpeen saada itsehallintolain 59 §:n 1 momentin mukaista Ahvenanmaan maakuntapäivien hyväksyntää.

10 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus ja käsittelyjärjestys

10.1 Eduskunnan suostumuksen tarpeellisuus

Perustuslain 94 §:n mukaan eduskunta hyväksyy sellaiset valtiosopimukset ja muut kansainväliset velvoitteet, jotka sisältävät lainsäädännön alaan kuuluvia määräyksiä tai ovat muutoin merkitykseltään huomattavia taikka vaativat perustuslain mukaan muusta syystä eduskunnan hyväksymisen. Eduskunnan hyväksyminen vaaditaan myös tällaisen velvoitteen irtisanomiseen.

Perustuslain 95 §:n mukaan valtiosopimuksen ja muun kansainvälisen velvoitteen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset saatetaan voimaan lailla. Laissa kansainvälisen velvoitteen voimaansaattamisesta voidaan säätää, että sen voimaantulosta säädetään asetuksella. Yleiset säännökset valtiosopimusten ja muiden kansainvälisten velvoitteiden julkaisemisesta annetaan lailla.

Perustuslakivaliokunnan tulkintakäytännön mukaan määräys on luettava lainsäädännön alaan kuuluvaksi, 1) jos määräys koskee jonkin perustuslaissa turvatun perusoikeuden käyttämistä tai

rajoittamista, 2) jos määräys muutoin koskee yksilön oikeuksien ja velvollisuuksien perusteita, 3) jos määräyksen tarkoittamasta asiasta on perustuslain mukaan säädettävä lailla, 4) jos tarkoitusta asiasta on jo voimassa lain säännöksiä, tai 5) siitä on Suomessa vallitsevan käsityksen mukaan säädettävä lailla. Perustuslakivaliokunnan mukaan kansainvälisen velvoitteen määräys kuuluu näiden perusteiden mukaan lainsäädännön alaan siitä riippumatta, onko määräys ristiriidassa vai sopusoinnussa Suomessa lailla annetun säännöksen kanssa (esim. PeVL 11/2000 vp, 12/2000 vp sekä 45/2000 vp).

Sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvina määräyksinä voidaan pitää 2 artiklan määräystä tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella sekä 3 artiklan määräystä taloudellisista velvoitteista.

Suomessa syntyneiden ydinjätteiden ydinjätehuollosta säädetään ydinenergialain 6 a §:ssä. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan vähäisiä määriä ydinjätteitä, jotka toimitetaan tai on toimitettu ulkomaille tutkimustarkoituksessa, saa loppusijoittaa vastaanottavassa Euroopan unionin jäsenvaltiossa, jos Suomella on siirron ajankohtana voimassa yhteisön kehityksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklassa tarkoitettu sopimus.

Jätehuoltovelvollisen huolehtimisvelvollisuudesta säädetään ydinenergialain 9 §:ssä. Mainitun pykälän 3 momentin mukaan luvanhaltijan, jonka toiminnan seurauksena syntyy tai on syntynyt ydinjätettä (*jätehuoltovelvollinen*), on huolehdittava kaikista näiden jätteiden ydinjätehuoltoon kuuluvista toimenpiteistä ja niiden asianmukaisesta valmistelemisestä sekä vastattava niiden kustannuksista (*huolehtimisvelvollisuus*).

10.2 Käsittelyjärjestys

Koska sopimus ei sisällä määräyksiä, jotka koskisivat perustuslakia sen 94 §:n 2 momentissa tai 95 §:n 2 momentissa tarkoitetulla tavalla, sopimus voidaan hallituksen käsityksen mukaan hyväksyä äänen enemmistöllä ja ehdotus sen voimaansaattamislainsiksi voidaan käsitellä tavallisen lain säätämisyjärjestyksessä.

Edellä olevan perusteella ja perustuslain 94 §:n mukaisesti esitetään, että eduskunta hyväksyisi tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välillä Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2026 ja 16 päivänä huhtikuuta 2026 sekä Tukholmassa, Ruotsissa 23 päivänä maaliskuuta 2026 tehdyn sopimuksen.

Koska sopimus sisältää määräyksiä, jotka kuuluvat lainsäädännön alaan, annetaan samalla eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Ruotsin hallituksen kanssa tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvien määräysten voimaansaattamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 §

Tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella Suomen hallituksen ja Ruotsin hallituksen välillä Helsingissä 13 päivänä maaliskuuta 2026 ja 16 päivänä huhtikuuta 2026 sekä Tukholmassa, Ruotsissa 23 päivänä maaliskuuta 2026 tehdyn sopimuksen lainsäädännön alaan kuuluvat määräykset ovat lakina voimassa sellaisina kuin Suomi on niihin sitoutunut.

2 §

Sopimuksen muiden määräysten voimaansaattamisesta ja tämän lain voimaantulosta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Helsingissä x.x.20xx

Pääministeri

Etunimi Sukunimi

..ministeri Etunimi Sukunimi

SOPIMUS SUOMEN HALLITUKSEN JA RUOTSIN HALLITUKSEN VÄLILLÄ TUTKIMUSTARKOITUKSESSA SIIRRETTÄVÄN KÄYTETYN YDINPOLTTOAINEEN JA SEN TUTKIMUSTOIMINNAN SEURAUKSENA SYNTYVÄN RADIOAKTIIVISEN JÄTTEEN LOPPUSIJOITTAMISESTA RUOTSIN KUNINGASKUNNAN ALUEELLA

Suomen hallitus ja Ruotsin hallitus, jäljempänä ”osapuolet”

ottavat huomioon yhteisön kehityksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19 päivänä heinäkuuta 2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom, ja erityisesti sen 4 artiklan 4 kohdan.

ottavat huomioon Tukholmassa 15 päivänä lokakuuta 1968 tehdyn osapuolten välisen yhteistyösopimuksen atomienergian rauhanomaisesta käytöstä sekä 4 päivänä maaliskuuta 1983 tehdyn osapuolten välisen ydinenergian alalla tapahtuvassa materiaalien, teknologian tai laitteiston viennissä noudatettavia suuntaviivoja koskevan sopimuksen,

ottavat huomioon Helsingissä 25 päivänä helmikuuta 1987 tehdyn osapuolten välisen sopimuksen Suomen ja Ruotsin ydinlaitoksia ja ydintapahtumia koskevasta tietojenvaihdosta ja ilmoittamisesta,

ottavat huomioon osapuolten olemassa olevan kahdenvälisen yhteistyön ja tieteellisen ja teknisen kehityksen, jotka edistävät ydinenergian käytön ja käytetyn ydinpolttoaineen huollon turvallisuuden parantamista,

ottavat huomioon tämän alan tutkimuksen tärkeyden sekä tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen vähäisen määrän,

ovat tietoisia siitä, että Suomi ja Ruotsi ovat Kansainvälisen atomienergiajärjestön, jäljempänä "IAEA", jäsenvaltioita ja että molemmat valtiot ovat osapuolina ydinaseiden leviämisen estämisestä 1 päivänä heinäkuuta 1968 tehdyssä sopimuksessa, jäljempänä "ydinsulkusopimus", mukaan lukien IAEA:n kanssa ydinsulkusopimuksen mukaisesti tehdyt sopimukset ydinmateriaalivalvonnan soveltamisesta,

ovat tietoisia siitä, että Suomi ja Ruotsi ovat Euroopan unionin ja Euroopan atomienergiayhteisön (Euratom) jäsenvaltioita ja sellaisina velvollisia noudattamaan Euratom-sopimuksen ja siitä johdetun lainsäädännön määräyksiä ja soveltamaan Euratom-sopimuksen mukaisia ydinmateriaalivalvontatoimia sekä samoin velvollisia noudattamaan kaksikäyttötuotteiden vientiä, välitystä, teknistä apua, kauttakulkua ja siirtoa koskevan unionin valvontajärjestelmän perustamisesta annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) 2021/821 vaatimuksia,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi noudattavat ydinalan viejämaiden ryhmän yleisohjeita ydinmateriaalien siirroista (Nuclear Suppliers Group Guidelines for Nuclear Transfers) sekä yleisohjeita ydinalaan liittyvien kaksikäyttötuotteiden, -aineiden ja -tietoaineistojen ja niihin liittyvän teknologian siirroista (Guidelines for Transfers of Nuclear-related Dual-use Equipment, Material, Software and Related Technology), jotka IAEA on julkaissut asiakirjoina INFCIRC/254, Part 1 ja Part 2,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat 17 päivänä kesäkuuta 1994 tehdyn ydinturvallisuutta koskevan yleissopimuksen (INFCIRC/449) sopimuspuolina,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat 5 päivänä syyskuuta 1997 tehdyn käytetyn polttoaineen ja radioaktiivisen jätteen huollon turvallisuutta koskevan yleissopimuksen (INFCIRC/546) sopimuspuolina,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat ydinaineita ja ydinlaitoksia koskevista turvajärjestelyistä 26 päivänä lokakuuta 1979 tehdyn yleissopimuksen (INFCIRC/274) sopimuspuolina,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat 29 päivänä heinäkuuta 1960 tehdyn vahingonkorvausvastuuta ydinvoiman alalla koskevan Pariisin yleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 28 päivänä tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla, 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla ja 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla sopimuspuolina sekä 31 päivänä tammikuuta 1963 tehdyn Pariisin yleissopimuksen lisäyleissopimuksen, sellaisena kuin se on muutettuna 28 tammikuuta 1964 tehdyllä lisäpöytäkirjalla, 16 päivänä marraskuuta 1982 tehdyllä pöytäkirjalla ja 12 päivänä helmikuuta 2004 tehdyllä pöytäkirjalla sopimusvaltioina,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat ydinonnettomuuden pikaisesta ilmoittamisesta 26 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn yleissopimuksen osapuolina,

ottavat huomioon, että Suomi ja Ruotsi ovat avunannosta ydinonnettomuuden tai säteilyhäätötilan yhteydessä 26 päivänä syyskuuta 1986 tehdyn yleissopimuksen osapuolina,

ottavat huomioon yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19. heinäkuuta 2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 12 artiklassa tarkoitetut Suomen ja Ruotsin kansalliset ohjelmat.

ovat sopineet seuraavasti:

Artikla 1

Tämän sopimuksen tavoitteena on luoda kehys Suomen tasavallasta Ruotsin kuningaskuntaan tutkimustarkoituksessa siirrettävän käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiselle Ruotsin kuningaskunnan alueella ottaen huomioon yhteisön kehyksen perustamisesta käytetyn ydinpolttoaineen ja radioaktiivisen jätteen vastuullista ja turvallista huoltoa varten 19 päivänä heinäkuuta 2011 annetun neuvoston direktiivin 2011/70/Euratom 4 artiklan 4 kohta.

Artikla 2

Artiklassa 1 tarkoitettu käytetty ydinpolttoaine ja radioaktiivinen jäte voidaan loppusijoittaa Ruotsin kuningaskunnan alueella, mikäli seuraavat edellytykset täyttyvät:

a) suomalainen toiminnanharjoittaja on tehnyt sitovan sopimuksen vastaanottavan ruotsalaisen toiminnanharjoittajan kanssa tutkimustoiminnan suorittamisesta;

b) vastaanottavalla ruotsalaisella toiminnanharjoittajalla on asianmukaiset luvat käytetyn ydinpolttoaineen vastaanottamiseksi ja käsittelemiseksi sekä voimassa oleva lupa käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamisesta Ruotsin kuningaskunnan alueella; ja

c) käytetyn ydinpolttoaineen kuljetus Suomen tasavallan ja Ruotsin kuningaskunnan alueilla ja siirto valtioiden välillä tapahtuu voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti.

Artikla 3

Tämä sopimus ei luo taloudellisia velvoitteita osapuolten välille.

Artikla 4

Tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa koskevat riidat ratkaistaan osapuolten välisillä neuvotteluilla. Riidat, jotka koskevat tämän sopimuksen soveltamista tai tulkintaa ja joita ei voida ratkaista neuvotteluin kohtuullisessa ajassa, on osapuolen pyynnöstä saatettava välimiesmenettelyyn. Osapuolet vahvistavat keskinäisellä sopimuksella välimiesmenettelyn ehdot ja edellytykset viimeistään kahden kuukauden kuluessa siitä, kun osapuoli on vastaanottanut pyynnön.

Artikla 5

Tämä sopimus on voimassa toistaiseksi. Osapuoli voi irtisanoa tämän sopimuksen ilmoittamalla asiasta diplomaattitietse toiselle osapuolelle. Irtisanominen tulee voimaan kolmen kuukauden kuluttua ilmoituksen vastaanottamisesta.

Sopimuksen irtisanominen ei vaikuta sopimuksen voimassaoloaikana Suomen tasavallasta siirretyn käytetyn ydinpolttoaineen ja sen tutkimustoiminnan seurauksena syntyvän radioaktiivisen jätteen loppusijoittamiseen Ruotsin kuningaskunnan alueella tämän sopimuksen mukaisesti.

Artikla 6

Osapuolet ilmoittavat toisilleen diplomaattitietse, kun tämän sopimuksen voimaantulon edellyttämät kansalliset menettelyt on toteutettu. Sopimus tulee voimaan toiseksi seuraavan kuukauden ensimmäisenä päivänä sen jälkeen, kun jälkimmäinen ilmoitus on vastaanotettu.

TÄMÄN VAKUUDEKSI allekirjoittaneet, siihen asianmukaisesti valtuutettuina, ovat allekirjoittaneet tämän sopimuksen.

TEHTY kahtena alkuperäiskappaleena suomen ja ruotsin kielellä, molempien tekstien ollessa yhtä todistusvoimaiset.

Suomen hallituksen puolesta

Ruotsin hallituksen puolesta